

ELSŐÉVES EGYETEMISTÁK ELSAJÁTÍTÁSI MOTIVÁCIÓJÁNAK VIZSGÁLATA

Bús Enikő

SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: elsajátítási motiváció; tanulói teljesítmény; felzárkóztatás

Ma Magyarországon minden évben közel 80 ezer fiatal kezdi meg tanulmányait a felsőoktatásban, és felmerül a kérdés, vajon ebből a tömegeből ki válik sikeressé. A diákok oktatási teljesítményét számos kognitív, affektív és szociális tényező befolyásolja, így egyre több országban vizsgálják, milyen az egyetemisták elsajátítási motivációja. Az elsajátítási motiváció „önjutalmazó (intrinzik) pszichológiai ösztönző, ami arra készíti az egyént, hogy kitartó legyen olyan készségek elsajátításában, olyan feladatok megoldásában, amelyek legalább kisfokú kihívást jelentenek számára (Barrett és Morgan, 1995. 58. o.)”. A legutóbbi kutatások alapján az elsajátítási motiváció mértéke jobb előrejelző az iskolai sikeresség tekintetében, mint a tanuló intelligenciaszintje (Józsa, 2013, 2007; MacTurk és Morgan, 1995; Messer, 1993). Az elsajátítási motiváció életkortól független, azonban sok készség esetén működése nem veleszületett, ezért ezek fejlesztéséhez – többek között – pedagógusi támogatás szükséges. A hallgatók elsajátítási motivációjának méréséhez Doherty-Bigara és Gilmore (2015) felnőtteknek szóló, elsajátítási motivációt mérő, magyarra fordított kérdőívét alkalmaztuk. A 24 tételt ötfokú Likert-skálán kellett értékelniük a válaszadóknak. Az elemzés során a kérdőív megbízhatónak bizonyult (Cronbach- $\alpha=0,92$). A faktoranalízis eredménye alapján (KMO=0,95) a mérőeszköz négy alskálásra bontható: kitartás a feladat mellett (Cronbach- $\alpha=0,81$); teljesítmény a kihívások esetén és elmélyülés a feladatban (Cronbach- $\alpha=0,89$); a feladatmegoldással kapcsolatos öröm (Cronbach- $\alpha=0,74$) és önhatékonyság (Cronbach- $\alpha=0,75$). Az elemzésekbe csak azon hallgatók válaszai kerültek bele, akik teljesen kitöltötték a kérdőívet (N=1698). Eredményeink szerint az elsőéves egyetemistákat leginkább a feladatok sikeres megoldásakor érzett öröm jellemzi (átlag=4,26; szórás=0,671). Ebben az egy skálában találtunk szignifikáns eltérést a nemek között: a női hallgatók nagyobb örömet éreznek egy-egy feladat sikeres megoldásakor ($t=-6,197$; $p<0,05$). Az egyes karokon belüli eltérések nem szignifikánsak. Karok közötti összehasonlításban általánosságban elmondható, hogy a bölcsészettudományokat választó hallgatók szignifikánsan kisebb mértékben mélyülnek el egy-egy feladatban ($t=-4,303$; $p<0,05$), és kevesebb ideig tartanak ki a megoldási folyamat során ($t=-3,349$; $p<0,05$); ráadásul alacsonyabb önhatékonyságról is számolnak be ($t=-3,054$; $p<0,05$), mint az egészségüggyel kapcsolatos karokra járó egyetemisták. Az eredmények alapján látható, hogy hasonló elsajátítási motivációval rendelkező hallgatók hasonló képzésre jelentkeznek, ezért érdemes a hallgatókat normaorientált rendszerben értékelni. Feltehetően a kari átlag alatti elsajátítási motivációval rendelkező hallgatók lesznek azok, akik nehézségekkel fognak szembesülni tanulmányaik során, és támogatásra, segítségre fognak szorulni.